

Tác gi bài báo k t lu n, đó là nh ng hình nh c a n i kh đau, c a s ch t chóc và c a tình b n, c nh ch có Vi t Nam là n i duy nh t s n sinh ra nó.

Cu c h i ng c a các phóng viên chi n tr ng trong Tri n l m nh v Vi t Nam t i Paris

Tr ng bày nh chi n tranh Vi t Nam t i Tri n l m Nhi p nh Châu Âu - Paris. Theo Trung tâm Nhi p nh Châu Âu (MEP)

Trên trang văn hóa báo Le Monde hôm nay có bài gi i thi u v m t cu c tri n l m nh c a phóng viên nh chi n tr ng ng i Pháp Henri Huet v cu c chi n tranh Vi t Nam v i M qua bài vi t: "Chi n tranh Vi t Nam : Nh ng hình nh, b n h u và cái ch t".

Hôm mùng 8 tháng Hai v a qua, t i Trung tâm Nhi p nh Châu Âu t i Paris, đã m c a tri n l m nh v cu c chi n tranh Vi t Nam c a nhà nhi p nh n i ti ng ng i Pháp Henri Huet, phóng viên chi n tr ng c a hăng tin M AP. Ông đã b quân đ i B c Vi t Nam b n ch t khi đang tác nghi p trên chi n tr ng t i Lào cách đây đúng 40 năm.

Trong b u không khí khá xúc đ ng ngày m c a, cu c tri n l m đã h i t v m t s các g ng m t phóng viên nh chi n tr ng n i ti ng, t ng ghi l i nh ng d u n c a cu c chi n tranh kh c li t t i Vi t Nam. Ng i ta th y có m t Nick Út, phóng viên đã n i ti ng kh p th gi i v i t m nh ch p năm 1972 m t cô bé b bom na-pan đ t cháy, mình tr n chu ng ch y ho ng lo n, hay nh Christine Spengler, m t trong s n phóng viên chi n tr ng r t hi m hoi, đ a tin v chi n tranh Vi t Nam.

Tr c nh ng b c nh ch p c nh ch t chóc, đau đ n m t m i c a nh ng ng i lính trên chi n tr ng, các phóng viên chi n tr ng th i đó đ u có chung m t h i t ng là: « ch a có m t cu c chi n tranh nào đ l i d u n trong cu c đ i và s nghi p c a h m nh m nh cu c chi n tranh Vi t Nam ».

Trước hết tôi với riêng các phóng viên như chính trong này thì đây là cuộc chiến đẫm máu. Có khoảng 135 phóng viên chiến trong cả hai bên bị chết trong cuộc chiến này. Bên thân phóng viên Nick Út đã thoát chết, khi chính trong thắng để như như bị bên riêng cùng với Henri Huot và ba phóng viên khác.

Anh kể lại : « Tôi ra tôi đã có mặt trên chiếc máy bay đó, nhưng vì chúng tôi đã dàn xếp với nhau nên Henri đã thay chết tôi, và ông là người bị chết ». Bên thân Nick Út cũng có mặt ngay anh cũng là phóng viên cho hãng AP, đã bị mất trong cuộc chiến này.

Ông Richard Pryne, từng làm trong đội đi của hãng tin AP tại Sài Gòn từ năm 1968 đến 1973 kể lại : « Chúng tôi được hoàn toàn từ do xâm nhập vào chiến trong. Chiến tranh Việt Nam là cuộc chiến duy nhất của người Mỹ không kiểm duyệt (báo chí) ». Tại thời điểm đó, các phóng viên được quyền đi bất cứ đâu, được quân đội cho đi vào khu vực tác nghiệp, được tham dự vào đời sống thường nhật của các binh lính và họ cũng bị nguy hiểm như như người lính, cũng phải hàng chịu các cuộc tấn công của đối phương...

Theo Le Monde, nhưng bị chết như của Henri Huot đã ghi lại nét chân thực nhất của cuộc chiến tranh này. Ông đã ghi lại những khó khăn của người lính, như những người bị thương nặng hợp họ, nhưng túi xác chết cho được chuyển về nhà. Mặt bị chết như người lính của ông chết năm 1966, ghi lại cảnh như mặt bác sĩ quân y đang chăm sóc cho một người lính, trong khi bên thân ông cũng bị thương nặng.

Christian Simonpietri, từng là phóng viên của hãng tin Cuba Gramma tại chiến trong Việt Nam khẳng định : « Sau Việt Nam, mọi thứ đã thay đổi. Người Mỹ đã nhận thấy tác động của các hình ảnh. Vì thế mà những cuộc chiến sau đó báo chí đưa bị kiểm duyệt chặt chẽ ».

Đôi với phần đông các phóng viên có mặt tại chiến trong Việt Nam họ đó, họ từng nghĩ là đưa nhận thấy : đưa gì thì cuộc chiến tranh Việt Nam là những trở ngại có mặt không hai trong cuộc đời của họ. Ông Richard Pryne của hãng AP nói : « những bài viết hay nhất, những cuốn sách sâu sắc nhất của chúng tôi đều liên quan đến Việt Nam. Và những người bị bên tấn công tôi cũng tìm được ý ».

Tôi cuộc chiến này, người ta cũng có thể thấy là những bức ảnh nhô ra, mà các đồng nghiệp của tôi ở Henri Huet chụp trong chiến tranh Việt Nam, như của các phóng viên Nick Út, Eddi Adams, Dana Stone hay Lary Burows ... Tác giả bài báo kể lại, đó là những hình ảnh của nỗi khổ đau, của sự chết chóc và của tình bạn, của những có Việt Nam là nỗi duy nhất sống sinh ra nó.

Libya, cuộc cách mạng đang tiến bước

Các báo Pháp hôm nay vẫn tiếp tục theo dõi tình hình bước tiến của phong trào nổi dậy ở Libya. Nhìn qua trang nhất các báo đều có thể nhận thấy ngay phong trào phản kháng chống lại Kadhafi đang có chiều hướng mạnh mẽ.

Báo Le Monde chủ yếu đưa : « Tôi Tobrouk, hy vọng với một nước Libya mới » với bức ảnh lớn cho thấy các binh sĩ quân đội Libya tại thành phố Tobrouk đã ra hàng ngũ những người biểu tình đang chống lại của đội tá Kadhafi. Báo l'Humanité với hàng tựa lớn : « Libya : Miền đông được giải phóng khỏi Kadhafi ». Tôi báo cho biết sau các thành phố Benghazi, Tobouk, đến là Cyrenaique, khu vực có nhiều dân số mới của đất nước đã thoát khỏi sự kiểm soát của chính quyền. Còn tờ Libération đồng ý rằng đã tin tưởng vào tình hình của phong trào nổi dậy với hàng tựa lớn : « Nước Libya được giải phóng ». Trong Khi đó báo Le Figaro nhìn xa hơn một chút, đề cập đến vấn đề sau các phong trào nổi dậy ở các nước Ả Rập : « Libya- Tunisia : Châu Âu lo ngại một cuộc di cư ồ ạt ».

Vấn đề tài chính những biểu tình của các nước Ả Rập, La Croix trích lại với Tunisia, nỗi mà cuộc cách mạng « Hoa nhài » đã thành công những « Tunisia đang mò mẫm với nỗi dân chúng » để tìm kiếm cho mình một mô hình chính trị mới cho đất nước và thoát khỏi chế độ độc tài.

Làn sóng nổi dậy trong thế giới Ả Rập và những hậu quả tại Nga

Phong trào nổi dậy lan rộng hiện nay ở Tunisia, Ai Cập hay Libya không còn là vấn đề riêng của khu vực Bắc Phi, Trung Đông. Tác động của nó đang được chú ý nhiều trên thế giới quan tâm theo dõi. Với chủ đề này, báo Le Monde có bài : « Các cuộc cách mạng và nổi dậy trong thế giới ở Rôp đang đánh động đến Matxcơva ».

Theo tờ báo, sự sụp đổ của các chế độ vốn được coi là báo động nên đến như Bắc Phi sẽ gây tổn thất lớn cho xuất khẩu vũ khí của Nga. Thông tin viên của tờ Le Monde tại Matxcơva cho hay, trong chuyến đi chớp nhoáng đến vùng Kapkaz hôm 22/2 vừa qua, tổng thống Nga Dmitri Medvedev đã đưa ra một đề báo : các cuộc nổi dậy trong thế giới ở Rôp sẽ dẫn đến tình trạng nghiêm trọng khi « cuộc khủng hoảng » lên đến quy mô và gây tan vỡ thế giới hiện nay.

Sau khi tiên liệu những điều tồi tệ nhất đối với bán đảo Rôp, tổng thống Nga cho biết « một kịch bản tồi tệ » đã được soạn thảo cho nước Nga, nhưng nó đã thất bại. Như vậy là tổng thống Nga có lo ngại phong trào cách mạng ở những nước Bắc Phi và bán đảo Rôp có những « hậu quả trực tiếp » tại Liên bang Nga. Ông Medvedev cảnh báo : « chúng ta có nguy cơ đối mặt với những tình huống bùng nổ và sự nảy nở của chủ nghĩa cực đoan trong tương lai. Phải nhìn thẳng vào tình hình, đó là vấn đề rất nghiêm túc đòi hỏi chúng ta phải có những cố gắng lâu dài ».

Tác giả bài báo ghi nhận thực tế, từ khi nổ ra phong trào phản kháng ở Bắc Phi, Nga chưa một lần từng kêu gọi cấm chế mà không hề lên án việc đàn áp dã man những người biểu tình. Matxcơva cũng đón nhận một cách lờ mờ nhất sự sụp đổ của các chế độ toàn trị, động thái nhiều nhân vật cấp cao trong chính quyền Nga vốn cho đó là âm mưu do phương Tây và Google đưa ra khi đó.

Theo Le Monde, Matxcơva không sử dụng các cách mạng kiểu như ở Bắc Phi lan sang Nga, mà chỉ lo ngại các cuộc cách mạng tại Rôp sẽ làm tổn hại đến các hợp đồng bán vũ khí cho các nước trong khu vực này. Là nước xuất khẩu vũ khí lớn thứ hai thế giới chỉ sau có Hoa Kỳ, Nga có các khách hàng ruột mua vũ khí đó là Libya, Ai Cập, Yemen và Bahrain. Các nước này đã ký hợp đồng mua vũ khí của Nga với trị giá lên tới 7,4 tỷ euros. Hiện tại, Matxcơva cũng đang trong quá trình thương lượng với chính quyền của Kadhafi một hợp đồng mua tên lửa S-300, xe bọc thép, máy bay chiến đấu với trị giá lên tới gần một tỷ euro. Nhưng bên ngoài thế giới ở Rôp có thể khiến cho các hợp đồng bán vũ khí béo bở không thể tiếp tục được. Đó mới là mối quan tâm lớn của nước Nga lúc này.

Vai trò c a các b t c Libya trong lãnh đ o đ t n c

M c dù lãnh đ o Kadhafi lên truy n hình đ a ra nh ng tuyên b đe đ a dìm phong trào ph n kháng trong « bi n máu », nh ng hôm nay đ n ngày th 9, cu c n i d y c a ng i dân Libya đang ngày càng lan r ng trong khi chính quy n m t đ n ki m soát i nhi u vùng. Đ giúp đ c gi i hi u thêm v tình hình, báo La Croix hôm nay có bài vi t th c t lãnh đ o đ t n c Libya và chính quy n đang lung lay nh th nào.

Theo La Croix, thì đ t n c Libya n m d i s lãnh đ o c a m t liên minh g m ba b t c. Hi n t i ông Mouammar Kadhafi v n gi đ c s ng h trung thành trong b t c c a mình. M t b t c khác thì đã quay sang ch ng i ông. Kadhafi ch c ch n s b đ n u b t c th ba đ ng v phía nh ng ng i n i d y.

Theo La Coix, trong vòng 24 gi , i n i t nhi u nhân v t thân c n đã quay i ng i v i Kadhafi. Đ u tiên là b tr ng T pháp, r i đ n N i v , các v đ i s c a Libya t i Indonesia, n Đ , Malaysia và Hoa K đ u đã b t h p tác v i lãnh đ o Kadhafi. Hôm th Hai đ u tu n, lãnh đ o b t c Warfallah cũng tuyên b không còn « anh em » g i v i Kadhafi, và ch m đ t ng h ch đ .

H th ng chính tr c a n c B c Phi này đ a trên liên minh c a ba b t c i n là : Warfallah, Kadhafa (c a Kadhafi) và b t c Makarha. Các b t c Libya là m t s b o lãnh v m t tinh th n r t i n cho dân chúng. D i m i b t c i n, có các t c nh có ng i n m trong các v trí then ch t c a ch đ , nh v sĩ, m t v , i c i ng không quân...

Theo tác gi bài báo, b t c Warfallah chi m i nh khu v c mi n đông, trong khi Kadhafa qu n lý mi n trung và Makarba ki m soát mi n tây đ t n c. Theo các chuyên gia v Libya, n u nh b t c Kadhafa là nòng c t c a ch đ thì b i c Warfallh chi m s đông. Quân đ i th c t không ph i là s h u thu n ch y u c a ch đ , nh ng Kadhafi có th đ a vào y ban cách m ng và i c i ng không quân. Đ n lúc này đ t n c Libya đang b chia r , Kadhafi thì b cô i p nh ng v n t ra ng o m n, đe đ a đàn áp phong trào ph n kháng không th ng ti c, đ ng th i ông ta còn qu quy t r ng « không m t b t c nào có th th ng tr b t c khác ».

Một đề dĩa khác đi với chế độ đó là sự phát triển của các nhóm Hồi giáo. Nên nhớ là trong khoảng từ năm 1993 đến 1998, Nhóm các chiến binh Hồi giáo Libya đã nổi dậy chống lại chế độ và sau đó bị chìm trong máu. Chuyên gia chính trị tại Libya, Hasni Abidi đưa ra bài báo trích dẫn, nhận định : « Mouamar Kadhafi đang thực thi một chính sách nguy hiểm. Hy vọng ông ta mau chóng bị lật đổ hoàn toàn ». Theo nhà phân tích này, với thể chế của Kadhafi giờ đây có điểm tương đồng với trường hợp của Saddam Hussein của Iraq năm 1991, người đã gây ra cuộc nổi dậy khiến cho 100 nghìn người dân thường bị chết và, hậu quả là, chiến tranh vùng Vịnh lần thứ 1 nổ ra với sự can thiệp của liên quân quốc tế.